

6. Домейн имена

Каква техническа роля изпълнява домейнът

- **Интернет** = глобална мрежа, в която потребителите могат да достъпват устройства или ресурси. За да се разграничат отделните устройства и ресурси едни от други, на всяко едно от тях за времето, за което са свързани с Интернет, по технически път „се привързва“ уникален идентификационен номер, наречен адрес по интернет протокол (IP адрес). IP адреси се привързват не само към всеки персонален компютър, който е свързан с Интернет, но и към сървъри, които хостват уебсайт, директно към уебсайт или към друга услуга, която се комуникира чрез Интернет
- Така отделните устройства/ ресурси се разпознават в Интернет.
- Запаметяването и точното възпроизвеждане на всеки IP адрес обаче е изключително неудобно и непрактично за хората
- DNS система (Domain Name System) = по технологичен път чрез буквено- цифрова комбинация свързва IP адреса с разбираем за хората словесен израз (т.нар. „домейн“)
- Домейнът трябва да е **уникален** в световен план; недопустимо е дублирането на два или повече напълно идентични домейна, които да водят към различни устройства или ресурси в Интернет
- **Структурата на домейна** = състоят се от части, разделени с точки, които се групират в нива, както следва:
 - **Първо ниво (top-level domain TLD)** = последното окончание на домейна. Съществуват два вида домейни от първо ниво – общи домейни от първо ниво (Generic top-level domains (gTLD)) и домейни от първо ниво с код за страна (Country code top-level domains (ccTLD))

□ Примери за gTLD са „.com” (традиционно използван от търговски организации – от английското “commercial”), “.gov” (правителства – от английското “government”), “.edu” (организации с образователна цел), “.org” (организации с нестопански цели – от английското “organization”). Съществуват и нови общи домейни от първо ниво, активирани след 2000-ната година – “.biz” (бизнес организации – от английското “business”)

□ Примери за ccTLD – “.bg” е домейнът от първо ниво за България, “.fr” – за Франция, “.es” – за Испания, “.de” – за Германия

□ Второ ниво (top-level domain TLD) = изразът/изразите, който/които стоят преди знака точка и домейна от първо ниво. Примери: Wikipedia.bg; dpc.bg;

□ Може да има и следващи нива, ако има повече от един израз, разделени с точка преди домейна от първо ниво – напр. домейнът “виж.имена.бг” е домейн от трето ниво и т.н

□ “www” = **не притежава идентифицираща функция**, а указва прилагането на специална програма (протокол) за използването на домейна – World Wide Web

- Ето защо website.bg; website.de; website.es, и т.н. **НЕ са идентични** и могат да съществуват едновременно

- Различни дефиниции за „домейн името“ от техн. гледна точка, които като цяло не разкриват съществени различия помежду си:

□ Комбинация от букви и цифри, използвана за достъп до ресурси/устройства в Интернет

□ буквено или буквено-цифрово означение на електронен адрес, осигуряващ идентифицирането на ресурс, компютър или група

компютри в интернет мрежа посредством стандартизиран интернет протокол за пренос на данни (§ 1., т. 6 ДР на ЗЕТ)

- От техническа гледна точка няма колебания за същността и функциите на домейн името, не така стои въпросът за неговата правна същност. Колебанията по въпроса до голяма степен се дължат на факта, че в България, а и по света, **липсва законодателна регулация относно правата върху домейн имената**. Това произтича от начина, по който исторически възникват Интернет, уеб мрежата (World Wide Web) и домейн имената извън юрисдикцията на която и да е конкретна държава.

Как се придобива право върху домейн име?

- **ICANN (Интернет корпорация за присвоени имена и адреси / Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)** = учредена съгласно законите на щата Калифорния, която акредитира организациите, годни да сключват договори за регистрация на общи домейни от първо ниво, домейни от първо ниво и домейните от първо ниво с код за страна („Регистри“).

- **В България Регистърът за “.bg” = Register.BG OOD**

- **В България Регистърът за “.бг” = IMENA.BG AD**

- **Право върху домейн име се получава посредством регистрационна процедура, която по своята същност представлява сключване на договор при общи условия с:**

☐ **съответния местен Регистър**

☐ **упълномощено от него да извършва регистрации лице – посредник, наречен „Регистратор“.** В България Регистрите поддържат функцията и на служебен Регистратор. Дори договорът да се сключи посредством Регистратор обаче, задължително е

представянето на декларация от заявителя на домейн името, че приема ОУ на съответния Регистър

- Договорът за регистрация на домейн в теорията се дефинира като **разновидност д-ра за услуга, осн. задължения по който са:**

- ☐ **За заявителя – да плати такса (регистрационна/годишна)**

- ☐ **За Регистратора (трето лице или служебен такъв) – да одобри заявеното за регистриране наименование; да администрира сървър на наименованията на домейни; да актуализира базата данни с домейни (who is); да асоциира домейн името с даден IP адрес, а всеки Регистратор има и свои специфични договорни условия**

- **За .EU - Регламент 733/2002 и Регламент 874/2004; от 2022 ще бъде заменен Регламент 2019/517**

- **Регистрационна процедура (.BG/ .бг):**

- ☐ Подаване на заявка

- ☐ Идентификационни документи за заявителя

- ☐ По желание и ако е приложимо – и доказателства за наличието на някакви права върху/основания за ползване на домейн името, чиято регистрация се иска

- ☐ Заявеното име трябва да отговаря на някои технически изисквания (напр. Определен вид символи/ [A-Z, a-z]; [A-Я, а-я]; [0-9]; [-] и брой символи 3-63)

- ☐ Резервирани имена = определени имена са запазени за държавата, общините, думи, свързани с „Регистър“ и др.

- ☐ Неподходящо интернет име = представлява нецензурна и/или обидна дума или словосъчетание, противоречи на обществен интерес и добрите нрави, или води до объркване

- ☐ Ако заявката е одобрена, заявителят следва да заплати годишна такса за срока на регистрацията на домейна
- ☐ Заявките за домейни се обслужват на принципа първи по време е първият обслужен (first come – first served).
- ☐ **N.B.! Защитени vs. незащитени домейн имена** = зависи от това дали има предоставяне на доказателства за право върху / правно основание за използване на името на домейна:

5.5.1.1. Името на РЕГИСТРАНТА.

5.5.1.2. Име на регистрирана марка или географско означение на РЕГИСТРАНТА или такива в процес на регистрацията. В последния случай задължително се сключва договор за условно регистриране на ДОМЕЙНА. Марката или географското означение трябва да бъдат действащи на територията на Република България. Името на марката или географското означение не може да бъде съкращавано.

5.5.1.3. Регистрирано име на издание

5.5.1.4. Име на програма или проект на държ., област. или общин. администрации и институции в страна членка на ЕС / орган на ЕС.

5.5.1.5. Име, придобито от РЕГИСТРАНТА, съгласно издадени лицензи, валидни на територията на Република България.

5.5.1.6. Име на консорциум, неперсонифицир. гражд. дружество.

5.5.1.7. Име на медийна програма или предаване.

5.5.1.8. Име на културно, спортно, научно или друго събитие.

5.5.1.9. Име на коалиция, инициативен комитет или име, използвано от кандидат, за участие в кампания за парламентарни, президентски или местни избори.

5.5.1.10. Име, разрешено за ползване във връзка с франчайзингов договор.

5.5.1.11. Наименование на артистична група, регистрирана по чл.83 от Закона за авторското право и сродните му права.

5.5.1.12. Име на категоризиран туристически обект.

5.5.1.13. Име на строеж.

5.5.1.14. Име на плавателен съд ИЛИ

ДОМЕЙНЪТ е регистриран и поддържан непрекъснато повече от 5 /пет/ години

☐ **От значение при евентуални спорове за домейн името пред Регистъра, т.к. регистриран защитен домейн може да бъде отнет в полза на заявител при много ограничени основания (при подаване на документи с невярно съдържание при регистрацията или при регистрац. на неподходящо домейн име)**

Разграничение от сходни фигури

- **Домейн vs. търговска марка**

☐ Търговската марка е обект на регулация на Закона за марките и географските означения (ЗМГО)

☐ Търговската марка отличава стоките или услугите на едно лице от тези на други лица

☐ Тя представлява обект на индустриална собственост, правата върху който се придобиват в установени от ЗМГО (европейско/межд. законодателство) правила и процедури в рамките на регистрационно производство пред съответно патентно ведомство/служба

☐ Марката може да включва рисунки, фигури, формата на стоката /нейната опаковка, цветове, звуци или комбинации от такива знаци

- ☐ закрилата на марката почива на териториален принцип
- ☐ Осн. функция на домейна е да бъде свързан с даден IP адрес
- ☐ Домейнът може да се състои от букви, цифри и “-”
- ☐ Домейн името трябва да бъде уникално в световен мащаб
- ☐ Няма пречка дадена марка да бъде регистрирана от притежателя ѝ като домейн име и това е честа практика, но това не е от естество да трансформира правната същност на домейн името в марка. За областите “.bg” и “.бг” притежанието на идентична марка може да е основание за регистрирането му като „защитен“ домейн, стига марката да има действие на територията на България
- ☐ Притежанието на търговска марка може да е основание с цел нейната защита да се претендира блокирането и дерегистрацията на конкретен домейн, когато този домейн се използва от лицето, което го е регистрирало, по начин, който противоречи на защитата, която дава търговската марка на притежателя ѝ

- **Домейн vs. фирмено наименование (фирма)**

- ☐ Фирмата е обект на регулация на Търговския закон
- ☐ Наименованието, под което търговецът упражнява занятието си и се подписва; нейната основна роля е да идентифицира и отличава един търговец от останалите при упражняване на търг. му дейност
- ☐ Всеки търговец е длъжен да регистрира фирма и да я използва в търговската си дейност, докато за ползвателите на Интернет не съществува задължение за регистрация на домейн
- ☐ Няма пречка фирма да бъде регистрирана от притежателя ѝ като домейн име и това е честа практика, но това не е от естество да трансформира правната същност на домейн името във фирма

□ За областите “.bg” и “.бг” наличието на регистрирана фирма може да е основание за регистрирането идентичен с фирмата домейн от търговеца като „защитен“ домейн.

Спорове във връзка с домейни

- Традиционно тези спорове се разглеждат по реда, установен в съотв. общи условия на съотв. Регистри (Регистър.БГ, Имена.БГ), като това се нарича процедура по „арбитраж“; **Средство за защита: прекратяване на регистрацията/прехвърляне на домейна в полза на заявителя (ищеца)**

- Съдебната практика в България **НЕ признава тази процедура за арбитражно производство** по смисъла на Закона за международния търговски арбитраж (ЗМТА) и приема иск за отмяна на такова решение на Регистъра по чл. 47 ЗМТА за недопустим. Аргументите за това са, че **арбитражната комисия при Регистър.БГ не е арбитраж по смисъла на чл. 1 и чл. 4 ЗМТА(Закон за международния търговски арбитраж), тъй като не разрешава спор със сила на пресъдено нещо, нито формира изпълнителна сила, а представлява помощен орган, който прави предложение до Регистъра, който взема решение по заявките за регистрация на домейн, както и че в тези решения не се съдържа произнасяне по имуществен спор по смисъла на чл.19 ГПК или по спор, възникнал по повод на договорни или извъндоговорни правоотношения по смисъла на чл.7 ал.1 ЗМТА**

- Споровете относно “.бг” – само пред съда, няма спец. орган

- **Специални процедури за защита при недобросъвестна регистрация на домейн (cybersquatting) – UDRP(Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy) & URS(Uniform Rapid Suspension System) – за gTLDs (generic top-level domains)**

- **Гражданскоправна защита (деликт)**
- **Административна защита**
- Правилата за защита на конкуренцията - забранява се използването на домейн или външен вид на интернет страница, идентични или близки до тези на други лица, по начин, който може да доведе до заблуждение и/или да увреди интересите на конкурентите (чл. 35(3) от Закона за защита на конкуренцията)
- Правила за защита на потребителите (Регламент 2017/2394) – правомощия на Комисията за защита на потребителите да поиска deregistration на домейн име от съответния Регистър в случай на нарушаване на правилата за защита на потребителите

Прекратяване на регистрацията

- Домейнът да престане да удовлетворява някои от условията за достъпност и добро обслужване, уредени в ОУ. В този случай лицата за контакти, посочени от Регистранта при регистрацията, се уведомяват и им се дава възможност да коригират проблема. Ако в определен в ОУ срок не се предприемат необходимите действия, Регистърът може да прекрати регистрацията без уведомление;
- Писмена заявка за прекратяване на регистрацията от Регистранта, получена от Регистъра чрез обслужващия Регистранта Регистратор;
- Неплащане на таксата за годишна поддръжка в срок, като на Регистранта се дава допълнителен срок да заплати таксата;
- Ако Регистърът установи предоставяне на документи с невярно съдържание при регистрацията;
- Ако Регистърът установи, че регистрираното домейн име е неподходящо (представлява нецензурни и/или обидни думи или

словосъчетания, които противоречат на обществения интерес и добрите нрави или може да доведат до объркване);

- Въз основа на решение на Арбитражната комисия (за Регистър.БГ) респ. на АРСОД (за Имена.БГ) или влязло в сила решение на компетентния съд.

Изводи

- От развитието ИКТ възникват нови явления: **домейн имената**;
- Те не са подробно регламентирани от законодателни актове, а **подлежат на договорни споразумения** с частни субекти (регистри и регистратори);
- Правото върху домейн име е **относително право**, което възниква въз основа на договор, сключен от лицето, регистрирало домейн (Регистранта), с Регистъра (а ако е приложимо – и с посредник, наречен Регистратор, осъществяващ посредничеството между Регистранта и Регистъра при регистрацията на домейн);
- Правото върху домейн е **оценимо в пари (имууществено) право**, което може да се прехвърля от един Регистрант на друг чрез договор (това изрично е припознато в ОУ на българските Регистри);
- Регистрацията на домейна дава на Регистранта **ограничено, прехвърлимо и подновимо изключително право за използване на домейна за срока на неговата регистрация и поддръжка**, освен ако Регистрантът не е загубил правото според клаузите на ОУ.
- **Административна, гражданскоправна и извънсъдебна защита** в случай на спорове